

Posudek oponenta na práci Kateřiny Jansové *Sultanismus v Kaddáfího režimu?*

Kateřina Jansová si jako téma své bakalářské práce zvolila neobyčejně zajímavou problematiku z oblasti studia nedemokratických režimů. Režim Muammara Kaddáfího byl velice dobrou ukázkou personalizované vlády a neopatrimonialismu. Jak poznamenává Jason Brownlee, přes tuto podobnost s koncepty neopatrimonialismu a sultanismu nebyla Libye a další arabské státy poněkud s podivem zařazena do hlavních prací z pera Linze a Chehabiho, které se věnují těmto typům nedemokratických režimů. Snaha aplikovat koncept sultanismu vytvořený na zemích Latinské Ameriky je jistě chvályhodná a směřuje i správným směrem, tedy nejedná se o natažení konceptu, bohužel to samé nelze říci o samotném vypracování.

Práce je tvořena čtyřmi částmi, kde první dvě tvoří teoretickou část představující koncepty, s nimiž kolegyně Jansová pracuje: totalitarismus, autoritářství a sultanismus. Kolegyně tyto kapitoly staví výhradně na dvou klasických dílech od Juana Linze: *Totalitarian and authoritarian regimes* a Juana Linze, Houchange Chehabiho: *Sultanistic regime*. Přestože se jedná o základní knihy pro studium sultanismu, absence jakékoliv další literatury, kromě odkazu na práci Vladimíry Dvořákové a Jiřího Kunce, představuje jednu z významných výtek vůči celé práci kolegyně Jansové. Na Juana Linze a Houchange Chehabiho navázal např. Jason Brownlee, jehož práce věnované právě nedemokratickým režimům v arabském světě jsou zcela opomíjené, přestože se věnují stejnému tématu, jaké kolegyně zvolila pro svoji práci. Ani jiné práce ke konceptu neopatrimonialismu a personalizovaných režimů nejsou uvedeny. V souvislosti s výše zmíněnou absencí většího množství literatury je na druhou stranu nutné zdůraznit, že kolegyně prokázala znalost a porozumění používaných zdrojů.

Jádrum samotné práce je nejrozsáhlejší třetí kapitola, která se věnuje přímo Kaddáfího režimu. Na základě konceptu sultanismu sleduje postupně samotnou osobu plukovníka Kaddáfího, roli jeho spolupracovníků a institucí, „ideologickou“ stránku režimu a následně několik fází, jimiž jeho režim prošel. Kolegyně Jansová nás tak postupně provádí významnými atributy sultanistického režimu, u něhož hrají osobnost vládce a jeho klientelistické, nepotistické sítě větší roli než v jiných více institucionalizovaných režimech. Část věnovaná ideovým charakteristikám se pak zabývá Kaddáfího Zelenou knihou. Zpracování třetí kapitoly, i přes zahrnutí klíčové literatury a její dobrou práci s ní, vykazuje stejné nedostatky týkající se předchozí části, tedy omezený výběr literatury. Kapitola o „ideologii“ režimu se omezuje pouze na deskripci Zelené knihy a její výklad ze symposia pod taktovkou samotného režimu. Historický vývoj režimu je pak stavěn na jednom dominantním zdroji, historii Libye z pera Dirka Vandewalle, jakkoliv se jedná o klíčovou publikaci. Historie Kaddáfího režimu je bez vysvětlení ukončena krátkou poznámkou o počátku revolty v roce 2011. Násilnému konci režimu není věnována žádná pozornost, a to přesto, že se jedná o častý konec sultanistických režimů, jak sama kolegyně v práci zmiňuje.

Čtvrtá kapitola sleduje vybrané atributy sultanistického režimu a uvádí příklady ze studovaného případu. V kombinaci se závěrem celé práce působí tato kapitola trochu nelogicky, protože částečně shrnuje argumentaci kolegyně Jansové a „předskakuje“ samotnému závěru. To trochu narušuje jinak bezchybnou strukturu.

Výběrem tématu, schopností porozumět vybraným textům a způsobem jejich zpracování se jedná o kvalitní bakalářskou práci, která se navíc vyznačuje minimem gramatických chyb a stylistických neobratností. Kolegyně sleduje klíčové atributy sultanismu a aplikuje je na případ Kaddáfího Libye. Bohužel, užší okruh vybrané literatury zabránil kolegyni Jansové ve využití plného potenciálu tématu,

ať už v případě rozšíření studia sultanismů a personalizovaných režimů na Blízkém východě, podrobnějšího studia Zelené knihy nebo zahrnutí konce režimu do sledované historie.

Práci doporučuji ke schválení se známkou: **velmi dobře**

V Praze dne 6. září 2013

Štěpán Drahoukoupil